

Descobreixen nou jaciments inèdits a l'Empordà que amplien l'extensió de la ciutat ibèrica d'Ullastret fora muralles

Els arqueòlegs afirmen que l'antic estany era més petit del que es creia perquè hi hauria un barri de fins a 5 hectàrees

Els arqueòlegs han descobert nou jaciments inèdits a cavall del Baix i l'Alt Empordà que per primer cop han permès ampliar l'extensió de la ciutat ibèrica d'Ullastret fora muralles. Els jaciments s'estenen entre l'Edat del ferro i l'època medieval, però de tots ells en destaquen dos. Datats entre els segles VI i III aC, estan situats a tocar d'Ullastret en un sector on fins ara no s'havia trobat ocupació humana. La troballa evidencia l'existència d'un barri fora del recinte fortificat, que podria ocupar fins a 5 hectàrees. De retruc, segons explica l'arqueòleg d'Ullastret Gabriel de Prado, això també canvia la idea del paisatge de la zona que es tenia fins ara, perquè l'antic estany que envoltava la ciutat és més petit del que es creia. Els jaciments inèdits s'han descobert durant les obres de modernització dels sistemes de regadiu de les comunitats de la presa de Colomers i el rec del Moli de Pals. Els treballs, que suposen una inversió de 43 milions d'euros els executa el Ministeri d'Agricultura. Abasten més de 50 quilòmetres de canalitzacions; sobretot, al Baix Empordà, però també toquen part de l'Alt. Durant l'obra, i a mesura que els operaris anaven foradant el terreny on havien d'anar les canalitzacions, s'han estudiat fins a dotze jaciments arqueològics. D'aquests, tres ja es coneixien. Però els altres nou han aflorat per primera vegada. Són restes diverses, que cronològicament s'estenen entre el neolític i l'època moderna. De tots aquests jaciments inèdits, però, n'hi ha dos que en destaquen especialment. S'han localitzat a la zona de Les Riberes, a tocar de l'antiga ciutat ibèrica d'Ullastret. El primer és un fons de cabana complet de l'edat del ferro (aproximadament, del 550 aC). De fet, aquesta és la primera vegada que una estructura d'aquest tipus es documenta íntegrament al voltant d'Ullastret, perquè les construccions ibèriques posteriors solien arrasar-los. A tocar d'aquest fons de cabana, també s'han documentat restes d'habitatges i estructures d'època ibèrica. En aquest cas, daten dels segles IV i III aC. Aquestes troballes són significatives, perquè s'han localitzat en un sector on, fins ara, els arqueòlegs creien que no hi havia hagut mai ocupació humana. I aquesta finestra al passat, de retruc, obliga a revisar tot l'entorn de l'antiga ciutat ibèrica d'Ullastret, perquè confirma l'existència d'un autèntic barri més enllà del recinte fortificat (que formaven els nuclis ja coneguts del Puig de Sant Andreu i l'Illa d'en Reixac). L'arqueòleg responsable d'Ullastret, Gabriel de Prado, subratlla que aquest barri fora muralles podria tenir una extensió "d'entre 2 i 5 hectàrees". És a dir, que era un nucli important de població en època dels ibers. "Hem de tenir en compte que el Puig de Sant Andreu i l'Illa d'en Reixac sumen 15 hectàrees i que a l'interior de la ciutat hi vivien unes 6.000 persones", explica de Prado, per posar-ho en relació amb el recinte fortificat. De retruc, la descoberta d'aquestes restes també fa necessari redefinir l'extensió de l'antic estany que durant segles va ocupar part de la planúria d'aquesta zona del Baix Empordà. Quan es va dessecar, durant el segle XIX, ocupava unes 200 hectàrees. "Els estudis ja apuntaven que durant l'època ibèrica l'estany seria menor, i que ocuparia entre unes 100 i 150 hectàrees", ha precisat l'arqueòleg responsable d'Ullastret. "Però la descoberta d'aquests dos jaciments canvia el paradigma, perquè allà on ens pensàvem que hi havia aigua, ara hem descobert estructures d'habitatge; per tant, això redueix de manera notable les dimensions de l'estany", ha subratllat Gabriel de Prado. De moment, encara és aviat per saber quan ocupava realment la làmina d'aigua. Però Gabriel de Prado explica que, des d'Ullastret, la seva hipòtesi inicial és que aquest estany, tot i ser més petit, estaria connectat amb el mar (cosa que facilitava les activitats comercials i portuàries de la ciutat ibèrica). "Per tant, estariem parlant d'una connexió lacustre-marítima, amb un rol important relacionat amb el comerç", ha conclòs. En paral·lel als dos jaciments trobats al voltant d'Ullastret, els altres set que són inèdits han permès aportar "una visió més completa de l'ocupació del territori al llarg dels segles", segons ha subratllat la directora del Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC), Mònica Borrell. Perquè abasten un ventall cronològic que s'estén

des del neolític fins a l'època moderna. "I apart d'enriquir la visió patrimonial i arqueològica de la zona, això també obre noves línies de recerca", ha afegit Borrell. En concret, al nord del nucli de Llabià s'hi ha trobat un espai funerari i d'hàbitat altmedieval que es podria correspondre al voltant d'una església documentada històricament. Però com que es va traslladar a mitjans del segle XIV, la ubicació original fins ara se'n desconeixia. A la Tallada d'Empordà, d'altra banda, s'hi han trobat quatre jaciments que documenten una presència humana continuada al territori que s'estén des del neolític final (aproximadament fa 4.500 anys) fins a l'edat moderna. A Bellcaire d'Empordà, en destaca un gran sitjar altmedieval destinat a emmagatzemar cereals i dos forns de calç del segle XVII. I finalment, les intervencions també han permès localitzar i excavar dues noves àrees al voltant de la ciutat romana d'Empúries. Tant l'arqueòleg d'Ullastret com la directora del MAC també han subratllat que les obres de modernització de regadius han estat "un autèntic exemple d'arqueologia preventiva". Perquè la bona coordinació entre les administracions, les comunitats de regants i els arqueòlegs ha permès fer aflorar tots aquests nous vestigis del passat. "Si tot es fa de manera coordinada, a més d'una oportunitat per protegir el patrimoni, això també permet descobrir nous jaciments", ha dit al seu torn el responsable de QARK Arqueologia, Leandro Sánchez. Aquesta empresa és qui porta a terme el control arqueològic de les obres de modernització de regadius, i qui s'ha encarregat de documentar els dotze jaciments.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/baix-emporda/2026/06/19/descobreixen-nou-jaciments-inedits-lemporda-131595520.html>